

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **156914** (13) **U**
(51) МПК
A23L 2/02 (2006.01)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЕРЖАВНА ОРГАНІЗАЦІЯ
"УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ОФІС ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ"

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2023 06252 (22) Дата подання заявки: 21.12.2023 (24) Дата, з якої є чинними права інтелектуальної власності: 22.08.2024 (46) Публікація відомостей про державну реєстрацію: 21.08.2024, Бюл.№ 34	(72) Винахідник(и): Бессараб Олександр Семенович (UA), Левківська Тетяна Миколаївна (UA), Дущак Ольга Вячеславівна (UA), Рубанка Катерина Володимирівна (UA), Писарєв Максим Григорович (UA), Якименко Андрій Вікторович (UA) (73) Володілець (володільці): НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, вул. Володимирська, 68, м. Київ-33, 01601 (UA)

(54) СПОСІБ ВИРОБНИЦТВА СОЛОНИХ ЧИПСІВ З МОРКВИ

(57) Реферат:

Спосіб виробництва солоних чипсів з моркви включає калібрування, миття, очищення від шкірки, нарізання, двостадійне сушіння сировини, охолодження та пакування. Нарізану моркву бланшують у розчині кухонної солі концентрацією 5-10 %, при співвідношенні плодів і розчину 1:2, протягом 1-2 хвилин. Висушування моркви на першій стадії відбувається в полі надвисокої частоти при потужності генератора 400-600 Вт до вологості 20-25 %. На другій стадії досушують конвективним способом при температурі 30-50 °С до вмісту вологи 8,5-10 %.

UA 156914 U

Корисна модель належить до харчової промисловості, а саме стосується виробництва чипсів з моркви.

5 Найближчим аналогом є спосіб виробництва морквяних чипсів (патент UA 111543 С2, Оpubліковано 10.05.2016, Бюлетень № 9), який передбачає калібрування, миття, очистку коренеплодів від шкірки, нарізання, сушіння, фасування у герметичні пакети, причому проводять паротермічну обробку моркви, нарізаної на пластинки, при температурі 65-95 °С з витримкою 70-300 с, а сушіння здійснюють конвективним способом у дві стадії, на першій стадії при температурі теплоносія 65-95 °С - до зрівноваженої з навколишнім середовищем вологості, а на другій 50-60 °С - до залишкової вологості, яка не перевищує 8 %, охолоджують до температури 10 15-20 °С. Нарізання здійснюють пластинками товщиною 1-10 мм.

Недоліком даного способу є високі витрати енергії, що застосовуються для нагріву холодного повітря, видалення вологи при температурах теплоносія вінце 80 °С, що призводить до часткового руйнування вітамінів, біологічно активних речовин, невисокі органолептичні показники готового продукту.

15 В основу корисної моделі поставлена задача розробити спосіб виробництва солоних чипсів з моркви з підвищенням якісних показників в готовому продукті, зокрема забезпечити цілісну структуру, вираженого аромату сушеної моркви та приємного солоного смаку, а також прискорити процес та скорочення енерговитрат.

20 Поставлена задача вирішується тим, що спосіб виробництва солоних чипсів з моркви включає калібрування, миття, очищення від шкірки, нарізання, двостадійне сушіння сировини, охолодження й пакування, згідно з корисною моделлю, нарізану моркву бланшують у розчині кухонної солі концентрацією 5-10 %, при співвідношенні плодів і розчину 1:2, протягом 1-2 хвилин, висушування моркви на першій стадії відбувається в полі надвисокої частоти при потужності генератору 400-600 Вт до вологості 20-25 %, а на другій стадії досушують конвективним способом при температурі 30-50 °С до вмісту вологи 8,5-10 %.

25 Процес бланшування у розчині кухонної солі сприяє відділенню води з клітин і ущільненню тканин моркви, зниженню втрат сухих речовин, інактивації ферментів, збереження кольору та надання солоного смаку.

30 Бланшування часточок моркви здійснюють при співвідношенні плодів і розсипу солі, як 1:2. При співвідношенні 1:1,9 і менше розчин не покриває часточки моркви, а при співвідношенні 1:2,1 і більше спостерігаються перевитрати розчину кухонної солі, що призводить до нераціонального використання матеріалів.

35 Необхідна концентрація розчину кухонної солі становить 5-10 %. При використанні розчину з концентрацією кухонної солі менше 5 % не забезпечується достатньо солоний смак готового продукту. Якщо концентрація розчину кухонної солі буде понад 10 % - то це призведе до отримання занадто солоного продукту.

40 Процес бланшування проводять протягом 1-2 хвилин це є необхідним для інактивації ферментів, видалення повітря з міжклітинних ходів, зміни об'єму та маси моркви, зокрема її пом'якшенню, перехід протопектину в розчинний пектин та всмоктування солі. Якщо бланшування проводити менше 1 хвилини до не досягається бажаного ефекту, тому недоцільно застосовувати такий діапазон тривалості, а якщо тривалість перевищує 2 хвилини, то частинки моркви розварюються і втрачають свої органолептичні властивості, що призводить до нераціонального використання плодів моркви.

45 Перша стадія двостадійного сушіння відбувається в полі надвисокої частоти при потужності генератора 400-600 Вт. При сушінні чипсів з моркви за потужності генератора менше 400 Вт процес є дуже тривалий, призводить до неефективного використання сушарки та погіршення зовнішнього вигляду чипсів. При потужності генератора вище 600 Вт відбуваються локальні перегріву продукту, місцева карамелізація й підгоряння.

50 Вологість продукту в кінці першої стадії сушіння складає 20...25 %. Якщо вологість продукту вища 25 %, то це призводить до тривалішої другої стадії сушіння та зменшення якості готового продукту за рахунок окислювальних процесів, що відбуваються в процесі висушування. Якщо вологість продукту в кінці першої стадії сушіння нижча 20 %, то це може призвести до локального підгоряння чипсів з характерним коричневим кольором.

55 На другій стадії досушування здійснюється конвективним способом при температурі 30...50 °С. Якщо сушіння здійснювати при температурах нижче 30 °С відбувається неефективне використання сушарки, так як сам процес тривалий та відбуваються незворотні окислювальні процеси, які значно погіршують якісні показники готового продукту. Якщо температура вища 50 °С, то відбувається процес підвищення температури всередині шматочків продукту, що призводить до темного, коричневого кольору. Витрати енергії при наведеному способі сушіння 60 зменшуються на 25-30 %.

Кінцева вологість продукту повинна знаходитись у межах 8,5-10 %. Якщо процес сушіння проводити до вологості нижче 8,5 %, то не сильно продовжує процес і проводить до великих перевитрат енергії. Якщо вологість більша 10 %, то знижується якість готового продукту, спостерігається псування сушених чипсів з моркви, а при зберіганні призводить до збільшення гігроскопічності.

5

Спосіб здійснюють наступним чином.

Моркву калібрують, миють, очищують від шкірки, нарізають, бланшують у розчині кухонної солі концентрацією 5-10 %, при співвідношенні плодів і розчину, як 1:2, протягом 1-2 хвилин, висушування моркви на першій стадії відбувається в полі надвисокої частоти при потужності генератору 400-600 Вт до вологості 20-25 %, а на другій стадії досушують конвективним способом при температурі 30-50 °C до вмісту вологи 8,5-10 %.

10

Приклади здійснення способу наведено в таблиці.

Таблиця

Спосіб виробництва солоних чипсів з моркви

№ прикладу	Співвідношення плоди: розчин кухонної солі	Бланшування		Потужність генератора на 1-й стадії, Вт	Вологість чипсів на кінець 1-ї стадії, %	Температура теплоносія на 2-й стадії, °C	Вологість чипсів на кінець 2-ї стадії, (кінцева вологість), %	Висновки
		Концентрація розчину кухонної солі, %	Тривалість хв					
1	1:1,5	1	0,5	300	27	25	12,0	Тривалий процес висушування призводить до окислювальних процесів у моркві, про що свідчить коричневий колір, слабо виражений солоний смак
2	1:2	5	1,0	400	25	30	10,0	Продукт висушується з високими якісними показниками, про що свідчить помаранчевий колір, насичений аромат та солоний смак
3	1:2	7	1,5	500	23	40	9,0	Продукт висушується з високими якісними показниками, про що свідчить яскравий помаранчевий колір, насичений аромат та солоний смак
4	1:2	10	2,0	600	20	50	8,5	Продукт висушується з високими якісними показниками, про що свідчить помаранчевий колір, насичений аромат та солоний смак
5	1:2,5	15	2,5	700	18	55	6,0	Продукт висушується досить швидко, проте є надто солоним за рахунок високого вмісту кухонної солі. Присутнє локальне підгоряння

Як видно з наведених у таблиці прикладів, оптимальні параметри відповідають чипсам з моркви в прикладах № 2, 3, 4. Проведення процесів висушування чипсів з моркви в прикладах № 1 і 5 мають незадовільні параметри і не можуть використовуватися для їх виробництва.

5 Технічний результат корисної моделі полягає в тому, що спосіб попередньої підготовки моркви та сушіння чипсів з моркви забезпечує підвищення їх якості, про що свідчить: органолептичні показники готового продукту - яскравий помаранчевий колір, цілісна структура, виражений аромат сушеної моркви та приємний солоний смак, скорочення енерговитрат на 20-25 %.

10 **ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ**

Спосіб виробництва солоних чипсів з моркви, що включає калібрування, миття, очищення від шкірки, нарізання, двостадійне сушіння сировини, охолодження та пакування, який **відрізняється** тим, що нарізану моркву бланшують у розчині кухонної солі концентрацією 5-10 %
 15 %, при співвідношенні плодів і розчину 1:2, протягом 1-2 хвилин, висушування моркви на першій стадії відбувається в полі надвисокої частоти при потужності генератора 400-600 Вт до вологості 20-25 %, а на другій стадії досушують конвективним способом при температурі 30-50 °С до вмісту води 8,5-10 %.